

**Decyzja GIODO z dnia 28 października 2004 r. dotycząca legalności przetwarzania danych osobowych o stanie zdrowia pokrzywdzonego, polegającego na ich udostępnieniu biegłemu lekarzowi, w celu sporządzenia tzw. „opinii pozaprocesowej strony postępowania sądowego,”.**

**Warszawa, dnia 28 października 2004 r.**

**GI-DEC-DS-232/04**

## **D E C Y Z J A**

Na podstawie art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r., Nr 98 poz. 1071, z późn. zm.) oraz art. 12 pkt 2, art. 18 ust. 1 *a contrario*, w związku z art. 27 ust. 2 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), po rozpoznaniu wniosku Pani X, reprezentującej Pana Y, w sprawie stwierdzenia bezprawności przetwarzania danych osobowych dotyczących Pana Y przez Pana A, Kancelaria Adwokacka, Warszawa; Pana B; Pana C, prof. Śląskiej Akademii Medycznej; Śląską Akademię Medyczną, z siedzibą w Katowicach przy ul. Warszawskiej 14,

**odmawiam uwzględnienia wniosku.**

### **Uzasadnienie**

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęło pismo Pani X, z dnia 11 maja 2004 r., reprezentującej Pana Y, zwanej dalej również Skarżącą, w którym „zawiadamiając o naruszeniu przepisów karnych ustawy o ochronie danych osobowych” przez Pana A, Kancelaria Adwokacka, Warszawa, Pana B, Pana C, prof. Śląskiej Akademii Medycznej, Katowice, zwróciła się o wszczęcie stosownego postępowania. Pani X, wskazała, że „osoby te doprowadziły do ujawnienia w dniu 12.02.2004 r., w sali Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy V Wydział Karny (...) danych o stanie zdrowia (...) Pana Y – ofiary wypadku bez jego zgody i bez prawomocnego postanowienia Sądu”.

W piśmie z dnia 6 lipca 2004 r. Pani X, wniosła o „wydanie decyzji (...) w sprawie bezprawnego przetwarzania danych osobowych Pana Y przez wymienione w piśmie z dnia

11.05.2004 r. osoby prawne i fizyczne. W uzasadnieniu wniosku wskazano w szczególności: „(...) w aktach sądowych niniejszej sprawy znajdowało się już, wydane zgodnie z prawem procesowym, kilka opinii biegłych powołanych przez Sąd Pracy i Sąd Karny, zanim konkretne osoby, sporządzając w dniu 30.01.04 r. opinię lekarską, naruszyły przepisy karne ustawy o ochronie danych osobowych (...), tj. normę art. 49 ust. 2. Osoby te nie były w żaden sposób uprawnione do jej wykonania. (...) Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w postępowaniu o sygn. akt V K 1300/00 nie uprawniał ani Pana C, ani Śląskiej Akademii Medycznej prawomocnym postanowieniem do sporządzania opinii, a pokrzywdzony w żaden sposób nie wyraził na to zgody. (...) Sąd przyjmując opinię do akt zabezpieczył tym samym dowód popełnienia przestępstwa (...)”.

W toku prowadzonego przez Generalnego Inspektora postępowania, w piśmie z dnia 3 sierpnia 2004 r., Pan A wskazał w szczególności: „(...) wypełniając swoje ustawowe obowiązki miałem na uwadze art. 27 ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych stanowiący, iż przetwarzanie danych jest dopuszczalne jeżeli dotyczy dochodzenia praw przed sądem”. Pan A przesłał jednocześnie kopie następujących dokumentów:

1. Wyjaśnień Pana A skierowanych do Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie, w związku ze sprawą o sygn. akt V K 1300/00 (sprawa przeciwko Panu B).

Pisma z Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie adresowanego do Pani X, w którym ustosunkowano się do zarzutów Skarżącej odnośnie naruszenia przez Pana A przepisów prawa w związku z wykorzystaniem opinii na temat stanu zdrowia Pana Y.

2. Dokumentu o nazwie „Uszczegółowienie wniosku dowodowego” złożonego do Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy V Wydziału Karnego.
3. Postanowienia Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy V Wydziału Karnego o dopuszczeniu dowodu z kompleksowej opinii Zakładu Medycyny Sądowej AM w Warszawie w sprawie o sygn. akt V K 1300/00.

Ponadto w piśmie z dnia 28 sierpnia 2004 r. Pani X wniosła o:

1. „Przeprowadzenie w oparciu o przepis art. 12 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych kontroli w ŚAM w Katowicach w zakresie zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych, w tym legalności opracowania przez Pana C opinii lekarskiej (...) dotyczącej Pana Y”.
2. „Zobowiązanie w rozumieniu przepisów ustawy (...) Rektora ŚAM do złożenia wyjaśnień co do okoliczności opracowania w/w opinii (...)”.
3. „Skierowanie – na podstawie przepisu art. 19 ustawy – przez GIODO do organu powołanego do ścigania przestępstw zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez osoby wymienione w piśmie z dnia 11.05.2004 r.”.

W uzasadnieniu powyższych wniosków Pani X, powtarzając dotychczasową argumentację o bezprawności sporządzenia rzeczonej opinii, wskazała, iż „(...) ustawa w art. 27 ust. 2 pkt 5

dopuszcza przetwarzanie danych, które są niezbędne do dochodzenia praw przed sądem. Warto jednakże zauważyć, iż zgodnie z przepisem art. 193 kpk biegłym jest osoba powołana przez organ procesowy. Zatem tylko biegły powołany w tym trybie (...) posiada stosowne uprawnienia do przetwarzania danych szczególnie chronionych. Sąd nie powołał Pana C w charakterze biegłego w sprawie o sygn. akt V K 1300/00. Pan A na użytek tej sprawy wymyślił „tryb roboczy” uzyskania opinii, nie wskazując jednak na tę okoliczność żadnego przepisu prawa (...). SN wyrokiem z dnia 8 kwietnia 1990 r. (...) stwierdził, że opinia uzyskana w trybie pozaprocesowym nie jest dowodem w rozumieniu art. 193 kpk. Nie może być podstawą do ustaleń faktycznych, natomiast może być impulsem do dalszych ustaleń – żądania uzupełnienia już wydanej opinii lub powołania nowych biegłych. Godzi się jednak zauważyć, iż z chwilą wejścia w życie Konstytucji RP i ustawy o ochronie danych osobowych (...) orzeczenie to, w odniesieniu do opinii pozaprocesowych zawierających dane osobowe podlegające szczególnej ochronie, straciło moc. (...) Zatem w myśl obowiązującego prawa, chociaż obrońcy i oskarżonemu sąd, zgodnie z art. 156 § 1 i 2 kpk, udostępnił dane osobowe podlegające szczególnej ochronie Pana Y, to jednakże ich udostępnienie przez pp. A i B innym podmiotom, w tym ŚAM i Panu C, który opracował opinię, jest oczywistym naruszeniem przez te osoby przepisów art. 49 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych”.

W piśmie z dnia 20 września 2004 r. pełnomocnik Śląskiej Akademii Medycznej wskazał natomiast m.in., iż: „sporządzenie opinii [o stanie zdrowia Pana Y] mieściło się w zakresie wykonywania przez prof. dr hab. n. med. Pana C zawodu lekarza, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodzie lekarza. Również prof. dr hab. n. med. Pan C wydał zaświadczenie lekarskie /opinię/ zgodnie z art. 39 Kodeksu Etyki Lekarskiej. Przepis art. 40 ust. 1 i 2 pkt 2 wyżej cytowanej ustawy przewiduje, iż lekarz ma obowiązek zachowania w tajemnicy informacji związanych z pacjentem a uzyskanych w związku z wykonywaniem zawodu.”.

Po zapoznaniu się z całością zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył, co następuje:

**I.** Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), zwana dalej ustawą, określa zasady postępowania przy przetwarzaniu danych osobowych oraz prawa osób fizycznych, których dane są lub mogą być przetwarzane w zbiorach danych (art. 2 ust. 1 ustawy), przy czym przez przetwarzanie danych rozumie się jakiegokolwiek operacje wykonywane na danych osobowych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych (art. 7 pkt 2 ustawy). Udostępnianie stronom postępowania karnego, ew. ich obrońcom, akt postępowania, zawierających m.in. dane osobowe uczestników postępowania regulują przepisy Kodeksu postępowania karnego, zwanego dalej Kpk. W myśl art. 156 § 1 Kpk, **stronom, podmiotowi określone w art. 416**

**Kpk, obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym udostępnia się akta sprawy sądowej i daje możliwość sporządzenia z nich odpisów.** Za zgodą prezesa sądu akta te mogą być udostępnione również innym osobom. **Na wniosek oskarżonego lub jego obrońcy wydaje się odpłatnie kserokopie dokumentów z akt sprawy.** Kserokopie takie można wydać odpłatnie, na wniosek, również innym stronom, podmiotowi określonymu w art. 416 Kpk, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym (art. 156 § 2 Kpk). Powołane powyżej przepisy dają więc oskarżonemu i jego obrońcy nie tylko możliwość przeglądania akt, ale również sporządzenia z nich odpisów oraz kserokopii. Oczwistym jest, iż wśród uzyskanych w ten sposób przez stronę (jej obrońcę) dokumentów może znajdować się – tak jak miało to w przedmiotowej sprawie – dokumentacja dotycząca stanu zdrowia innego uczestnika postępowania (pokrzywdzonego).

Pozyskiwanie z akt sądowych informacji o osobie - pokrzywdzonym, w tym danych o stanie zdrowia tej osoby, przez stronę, bądź jej obrońcę, odbywa się zatem na podstawie stosownego przepisu prawa i jako takie pozostaje w zgodzie z przepisami o ochronie danych osobowych, w szczególności zaś art. 27 ust. 2 pkt 2 ustawy.

Pani X podnosi, iż do naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych doszło w związku z wykorzystaniem przez oskarżonego i jego obrońcę - uzyskanej w powyższy sposób i na podstawie powołanych powyżej przepisów - dokumentacji medycznej dotyczącej stanu zdrowia Pana Y, w celu sporządzenia opinii lekarskiej.

Wskazać w związku z tym należy, iż w myśl art. 27 ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych, **przetwarzanie danych o stanie zdrowia bez zgody osoby, której dane dotyczą, jest dopuszczalne, o ile jest niezbędne do dochodzenia praw przed sądem.** Powyższy przepis umożliwia więc stronom postępowania sądowego przetwarzanie tej kategorii danych, pozyskanych na podstawie stosownych przepisów Kpk z akt sądowych, w celu ogólnie pojętego dochodzenia praw, a co za tym idzie pozwala na wykorzystanie przedmiotowych danych, bez zgody osoby, której dane dotyczą, dla wszelkich dopuszczalnych prawem czynności zmierzających do osiągnięcia tego celu. W „Komentarzu do ustawy o ochronie danych osobowych” (Zakamycze 2001, str. 477 - 478) J. Barta, R. Markiewicz, stwierdzają, iż „ochrona danych osobowych, w tym też powołanie się na zakaz przetwarzania danych wrażliwych z art. 27 ust. 1, nie może być przeszkodą utrudniającą prawidłowe rozstrzygnięcie sprawy przez sąd. (...) W sposób szeroki rozumieć należy zwrot ‘dochodzenie praw’ przed sądem. Odnieść go należy do działań wszystkich stron procesowych; chodzi tu zarówno o występowanie z roszczeniami, z oskarżeniem, jak i o obronę praw. (...) W świetle art. 27 ust. 2 pkt 5 uprawnionym do przetwarzania danych osobowych jest zarówno organ sądowy, jak i strona występująca w postępowaniu lub jej pełnomocnik (adwokat). (...) omawiane uprawnienie dotyczy danych osobowych wszystkich osób, o ile jest to niezbędne dla dochodzenia praw; oznacza to, że na przykład pełnomocnik powoda może być na podstawie tego przepisu uprawniony do przetwarzania danych osobowych pozwanego”.

Podkreślenia jednocześnie wymaga, iż na obrońcy w procesie karnym spoczywa obowiązek przedsięwzięcia czynności procesowych na korzyść oskarżonego (art. 86 § 1 Kpk). W literaturze wskazuje się przy tym, iż zadaniem obrońcy jest prowadzenie działalności zmierzającej do uzyskania dla oskarżonego najkorzystniejszego rozstrzygnięcia w postępowaniu karnym. Obrońca musi wykorzystać wszystkie dostępne i prawem przewidziane środki, w tym różnego rodzaju dokumenty, aby obowiązek ów zrealizować.

Stosownie do powyższego Pan A, obrońca Pana B, wykorzystał w niniejszej sprawie dokumentację dotyczącą stanu zdrowia Pana Y, uzyskaną z akt postępowania sądowego, w celu sporządzenia tzw. „opinii pozaprocesowej”. Działanie to podjęte zostało w ramach realizacji przysługującego Panu B prawa do obrony w procesie karnym. O dopuszczalności wykorzystania przez stronę powyższej opinii przesądził natomiast ostatecznie Sąd, który będąc „gospodarzem” postępowania karnego - jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego - „uwzględnił” powyższy dokument w toku procesu.

Oceniając fakt udostępnienia przez Pana A danych osobowych Pana Y, zawartych w dokumentacji medycznej („opiniach biegłych i załączonych do nich dowodach”), Panu C (Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach), zauważyć należy, że sporządzenie opinii z danej dziedziny nauki wymaga posiadania odpowiedniej „wiedzy specjalnej”. W celu uzyskania opinii na temat stanu zdrowia Pana Y, obrońca mógł więc zwrócić się bądź to do specjalistycznej jednostki zatrudniającej osoby posiadające stosowną wiedzę z zakresu medycyny, bądź to bezpośrednio do jednej z takich osób. Wykorzystanie danych osobowych Pana Y przy sporządzeniu przez Pana C rzeczony opinii było zatem jednym z etapów procesu przetwarzania danych w celu dochodzenia praw przed Sądem.

Reasumując, zarówno udostępnienie Panu C dokumentacji zawierającej dane osobowe Pana Y, jak i przetwarzanie przez Pana A i Pana B przedmiotowych danych, zawartych w sporządzonej „opinii pozaprocesowej”, służyło realizacji prawa do obrony osoby oskarżonej w postępowaniu sądowym i jako takie znajdowało swoje oparcie w przepisie art. 27 ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych. Przyjęcie stanowiska Skarżącej, negującego co do zasady możliwość sporządzania tzw. „opinii pozaprocesowych” na wniosek obrońcy oskarżonego w procesie karnym, przy wykorzystaniu danych osobowych innych uczestników postępowania, stanowiąc zaprzeczenie istoty powyższego przepisu prowadziłoby do znacznego ograniczenia możliwości realizacji praw oskarżonego, a co za tym idzie nierzadko utrudniałoby wydanie prawidłowego rozstrzygnięcia w sprawie przez organ. Podkreślenia jeszcze raz wymaga, iż „ochrona danych osobowych, w tym też powołanie się na zakaz przetwarzania danych wrażliwych z art. 27 ust. 1, nie może być przeszkodą utrudniającą prawidłowe rozstrzygnięcie sprawy przez sąd” (op. cit. str. 477).

W konsekwencji, niezbędne jest wydanie przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych decyzji odmawiającej uwzględnienia wniosku Pani X o stwierdzenie bezprawności



przetwarzania danych osobowych dotyczących Pana Y przez Pana A, Pana B, Pana C oraz Śląską Akademię Medyczną w Katowicach.

**II.** Odnosząc się do „wniosków formalnych” Skarżącej, dotyczących „przeprowadzenia kontroli w ŚAM w Katowicach” oraz „zobowiązania Rektora ŚAM do złożenia wyjaśnień” podkreślić należy, iż decyzja o wykorzystaniu przewidzianych w przepisach ustawy o ochronie danych osobowych konkretnych instrumentów prawnych, w szczególności w zakresie przeprowadzania czynności kontrolnych, należy do wyłącznej kompetencji Generalnego Inspektora i nie odbywa się na wniosek osób trzecich. Wobec powyższego, brak jest podstaw do podjęcia przez Generalnego Inspektora wskazanych powyżej działań na wniosek Pani X. Na marginesie zatem wyłącznie należy wskazać, iż analiza przytoczonych przez Skarżącą okoliczności, które miałyby ewentualnie podlegać ustaleniu w wyniku zastosowania instrumentów prawnych przewidzianych w ustawie o ochronie danych osobowych, prowadzi do wniosku, iż bądź zostały one już ustalone przez Generalnego Inspektora w toku prowadzonego postępowania, np. podstawa prawna przetwarzania danych Pana Y w związku ze sporządzeniem opinii przez Pana C, bądź też nie mają one znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, np. „tryb, sposób i data rozliczenia usługi przez ŚAM na rzecz prywatnego zleceniodawcy”. W konsekwencji, należało przyjąć, iż materiał dowodowy zebrany w przedmiotowej sprawie był wystarczający do wydania niniejszej decyzji administracyjnej przez Generalnego Inspektora. Do argumentów, które w ocenie Skarżącej uzasadniają ustalenie - w trybie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych - dodatkowych okoliczności, podniesionych po zapoznaniu się przez Skarżącą z materiałem dowodowym, Generalny Inspektor odniósł się w niniejszej decyzji.

Podkreślenia ponadto wymaga, iż Generalny Inspektor, stosownie do przepisu art. 19 ustawy o ochronie danych osobowych, kieruje do organu powołanego do ścigania przestępstw zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa określonego w przepisach karnych tejże ustawy wyłącznie w razie stwierdzenia, że działanie lub zaniechanie kierownika jednostki organizacyjnej, jej pracownika lub innej osoby fizycznej będącej administratorem danych wyczerpuje znamiona przestępstwa określonego w ustawie o ochronie danych osobowych. Tymczasem z ustaleń dokonanych przez Generalnego Inspektora w toku prowadzonego w przedmiotowej sprawie postępowania wynika - o czym była już mowa powyżej - iż przetwarzanie danych osobowych Pana Y przez „osoby wymienione w piśmie z dnia 11.05.2004 r.” odbywało się z uwzględnieniem przesłanki przetwarzania danych „szczególnie chronionych”, tj. w oparciu o przepis art. 27 ust. 2 pkt 5 ustawy. Brak jest więc podstaw prawnych uzasadniających podjęcie przez Generalnego Inspektora w stosunku do ww. osób działań przewidzianych w art. 19 ustawy o ochronie danych osobowych.

W tym stanie faktycznym i prawnym, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął, jak w sentencji.

Decyzja niniejsza jest ostateczna. Na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych oraz art. 129 § 1 i § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego stronie niezadowolonej z niniejszej decyzji przysługuje, w terminie 14 dni od daty jej doręczenia, prawo złożenia do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (adres: ul. Stawki 2, 00 – 193 Warszawa).